

Aftale mellem regeringen og Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten og Radikale Venstre
(27. juni 2024)

Aftale om etablering af Havnaturfonden

Det danske havmiljø er i dag i ringe tilstand mange steder, og den marine natur og biodiversitet er hårdt presset grundet årtiers aktiviteter med negativ påvirkning på havmiljøet og nedprioritering af indsatser for havets tilstand. Det danske havmiljø skal opprioriteres og genoprettes med initiativer, der bidrager til øget natur- og biodiversitet.

Den store udbygning af havvind er nødvendig for at reducere CO₂-udledningerne og samtidig øge forsyningssikkerheden med vedvarende energi, men udbygningen vil have en markant effekt på den omkringliggende havnatur. Derfor er der behov for ny og afprøvet viden om sameksistens mellem VE-anlæg og naturhensyn.

Aftaleparterne bag *Aftale om etablering af en grøn fond* (S, V, M, SF, KF, EL og RV) har som led i fastsættelsen af rammerne for nyttiggørelse af havressourcer afsat i alt 500 mio. kr. fra det grønne råderum i perioden 2024-2030 til etablering af Havnaturfonden.

Med *Aftale om finansloven for 2023* blev afsat 2 mio. kr. i 2023 til at belyse mulighederne for eventuelt at etablere en havnaturfond. Det følger af *Tillægsaftale om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energiø Bornholm* fra maj 2023 (S, V, M, SF, LA, K, EL, RV, DF og Alt), at formålet med en havnaturfond bl.a. kan være at bidrage til viden om miljø og natureffekterne af VE-udbygningen på havet og til omkostningseffektiv genopretning af havnatur og biodiversitet med henblik på at forbedre miljøtilstanden i havet.

Af *Tillægsaftale om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energiø* følger, at i det omfang der er merindtægter fra udbuddene af 6 GW havvind og Energiø Bornholm ud over det forventede, øremærkes yderligere op til 350 mio. kr. til Havnaturfonden. Det følger også, at der kan ses på muligheden for yderligere finansiering, herunder fra private aktører.

Af *Aftale om deludmøntning af Grøn Fond* (S, V, M, SF, KF, EL og RV) fra april 2024 følger, at der afsættes 25 mio. kr. til Havnaturfonden i 2024, 100 mio. kr. i 2025 og 75 mio. kr. om året i 2026-2030.

Aftaleparterne er enige om, at aftalen om havnaturfonden og dens finansiering skal genbesøges senest i 2028. Det skal ved genbesøget bl.a. overvejes, om fonden bør organiseres som en permanent og uafhængig fond.

Aftaleparterne (regeringen og Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten og Radikale Venstre) er enige om, at Havnaturfonden får følgende opgaver og organisering:

Principper for marin naturgenopretning og sameksistens

Aftaleparterne er enige om, at havnaturfonden etableres med det overordnede formål at bidrage til beskyttelsen af arter og genoprettelse af robuste

økosystemer i havet ved at gennemføre fagligt velfunderede naturgenopretningsprojekter, samt evidensbaseret forskning og afprøvning om sameksistens mellem havvindsudbygningen og havets natur.

Aftaleparterne er enige om, at der skal tilvejebringes et tilstrækkeligt vidensgrundlag før konkrete naturgenopretningsindsatser påbegyndes. Dette skal bidrage til, at der i videst muligt omfang sandsynliggøres en langvarig effekt og at det undgås, at indsatser fx skader eksisterende natur i et givet område. Der lægges således følgende principper til grund for naturgenopretning i regi af Havnaturfonden:

- Der vælges marine projekter med størst mulig forventet natureffekt
- Der igangsættes fortrinsvist projekter i havområder, hvor det vurderes, at der kan opnås en langvarig effekt
- Naturgenopretningsindsatser skal som udgangspunkt effektovervåges, så genopretningsindsatser løbende kan bidrage med ny viden til efterfølgende indsatser
- Havnaturfondens genopretningsindsatser målrettes i de første år områder med et kendt genopretningsbehov. Disse områder omfatter hhv. 1) Lillebælt og Sydfynske Øhav, 2) Storebælt, Samsø Bælt og Sejerø Bugt samt 3) Sjællands Nordkyst og Østkyst samt Møn
- På sigt skal Havnaturfondens kortlægnings- og genopretningsindsatser bredes ud til flere områder af det danske hav, som dels skal muliggøre genopretningsprojekter i flere områder, dels gennem afprøvning af konkrete metoder og forsøg skal bidrage med ny viden om naturforbedrende tiltag ved VE-anlæg og muligheder for sameksistens, samt dataindsamling og -udstilling via kortlægning og lagring af data fra monitoreringsprogrammerne for VE-anlæg på havet, der bl.a. kan understøtte forundersøgelser til opstilling af VE

Forberedende opgaver og anden vidensopbygning

Aftaleparterne er enige om at afsætte midler til en omfattende kortlægning af områder til naturgenopretning i det danske havareal. Kortlægningen er et væsentligt element i at forberede genopretningsindsatser, da kortlægningen bidrager med den viden om den marine tilstand og naturtyper, som danner grundlag for placering og tilpasning af de konkrete genopretningsindsatser.

Samtidig afsættes der midler til effektovervågning af naturgenopretningsindsatser. Ved at afsætte midler til effektovervågning af genopretningsindsatserne sikres det, at ny viden om effekter løbende tilvejebringes og kan inddrages ifm. kommende naturgenopretningsindsatser, så indsatserne gradvist forbedres.

Aftaleparterne er også enige om at afsætte midler til udarbejdelsen af et virkemiddelkatalog, der skal opsamle seneste viden om marin naturgenopretning og sameksistens herunder forskellige virkemidlers potentialer, erfaringer, modenhed, best practices m.v.

National digital infrastruktur til havmiljødata og økosystemanalyse

Aftaleparterne er enige om, at der afsættes midler til udvikling af digital infrastruktur til lagring og udstilling af miljødata, samt udvikling af et værktøj til gennemførelse af økosystemanalyser. Initiativet vil bidrage til begge Havnaturfondens delformål om hhv. at foretage omkostningseffektiv naturgenopretning og at bidrage med viden om effekterne på miljø og biodiversitet af VE-udbygning på havet.

Initiativet indebærer udvikling og tilpasning af eksisterende dataplatforme til natur- og miljødata på havet, som er forudsætningen for at kunne lagre, udstille og anvende de mange dyrt indsamlede data, der indsamles fx ifm. VE-projekter på havet og Havnaturfondens kommende kortlægningsindsatser. Til brug for forundersøgelser, miljøvurderinger mv. af VE-projekter på havet anvendes data fra en lang række kilder, herunder fx fiskeridata og data om havbundsforhold, miljøfremmede stoffer og havpattedyr. Initiativet vil senere kunne udbygges med andre typer af data løbende, såfremt der prioriteres den nødvendige finansiering. Der arbejdes hen imod en tværgående marin dataløsning, dvs. et nationalt marint digitaliseringsprogram, som sikrer en tværgående organisering og tilgang på tværs af myndigheder og med inddragelse af private aktører, så marine data kan tilgås og anvendes effektivt og brugervenligt.

Initiativet indebærer ligeledes udviklingen af et analyseværktøj til økosystemanalyser, som skal understøtte grundlaget for økosystembaseret havplanlægning og derved forbedre beslutningsgrundlaget for planlægningen på havet.

Initiativet skal bl.a. muliggøre, at offentlige såvel som private aktører kan bruge mindre tid og færre penge på bl.a. miljøvurderinger, idet data kan genanvendes på tværs af projekter. Samtidig understøttes økosystembaseret havplanlægning, som dels bidrager til, at Havnaturfondens indsatser kan placeres mest hensigtsmæssigt, og der dermed muliggøres omkostningseffektiv og langvarig naturgenopretning, dels bidrager til planlægning af øvrige aktiviteter på havet som fiskeri, råstofindvinding, VE-udbygning m.v. Analyseværktøjet skal også inddrage presfaktorer, kumulative effekter og kunne udarbejde scenarier, der kan understøtte politiske beslutninger.

Initiativet tager udgangspunkt i det beslutningsgrundlag ift., hvordan bedre data kan anvendes til at understøtte den fremtidige økosystembaserede planlægning på havet og udvikling af et bæredygtigt fiskeri, som partierne bag *Aftale om Danmarks Havplan* af juni 2023 har drøftet i juni 2024. Initiativet forudsætter en samlet økonomisk ramme på 70 mio. kr. og vil kunne udvikles med yderligere datatyper og analysemuligheder, såfremt der afsættes finansiering ud over de 70 mio. kr. Den nødvendige supplerende finansiering drøftes ifm. forhandlinger om fremtidens erhvervsfiskeri.

Udmøntning af 2024-midler

Aftaleparterne er enige om, at 2024-midlerne (25 mio. kr.) udmøntes til følgende indsatser:

- Opskalering af Taarbæk Rev¹
- Forberedelse af kommende års indsatser
- Igangsætning af udviklingen af digital infrastruktur til havmiljødata og økosystemanalyser

Organisering af Havnaturfonden

Aftaleparterne er enige om, at Havnaturfonden forankres i Miljøministeriet i et sekretariat i Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen har stor faglig ekspertise og erfaring inden for naturgenopretning på havet. Der er derfor allerede både et godt vidensgrundlag og et bredt netværk, som sikrer, at Havnaturfonden hurtigst muligt kan fungere som tiltænkt, og at der ikke først skal opbygges en ny struktur og ny erfaring.

Samtidig sikrer forankringen i Miljøstyrelsen, at Havnaturfondens indsatser kan tænkes tæt sammen med øvrige politiske tiltag, fx kvælstofindsatser, trawlfri områder og marine nationalparker, samtidig med at det giver gode muligheder for at samtænke indsatser med Danmarks EU-forpligtelser vedrørende natur og biodiversitet, herunder naturgenopretningsforordningen.

Rådgivende udvalg

For at sikre tilstrækkelig inddragelse af interessenter og en endnu større faglig ekspertise, er aftaleparterne enige om, at miljøministeren efter konsultation med klima-, energi- og forsyningsministeren udpeger et rådgivende udvalg bestående af relevante brancheorganisationer, grønne organisationer og fageksperter, som skal bidrage med:

- Forslag og rådgivning om placering og udformning af nye indsatser, herunder genopretnings- og kortlægningsindsatser.
- Rådgivning om inddragelse af ekstern privat og offentlig medfinansiering, fx forskningspuljer samt samarbejdsprojekter med erhvervslivet og velgørende fonde.
- Formidling og vidensdeling med andre relevante organisationer, herunder udenlandske aktører.

Det rådgivende udvalg skal indgå i beslutningsprocessen, dels ved at komme med egne anbefalinger til Havnaturfondens initiativer, dels ved at afgive bemærkninger til Havnaturfondens forslag til initiativer. Konkret vil det rådgivende udvalgs arbejde følge nedenstående proces:

1. Det rådgivende udvalg udarbejder anbefalinger til fokusområder, indsatser og mulighederne for ekstern finansiering til Havnaturfondens sekretariat.
2. Sekretariat udarbejder under inddragelse af anbefalingerne fra det rådgivende udvalg et oplæg med forslag til nye konkrete indsatser, der kan igangsættes.

---

¹ Miljøministeriet vil undersøge muligheden for at afsætte midler til opskalering af genopretningen af Taarbæk Rev efter budfristen d. 30. juni 2024. Såfremt det ikke er muligt at afsætte midler til opskalering af Taarbæk Rev efter budfristen, vil midlerne i stedet afsættes til opskalering af to stenrevsprojekter i Lillebælt ved hhv. Helnæs og Lyø, hvor der er budfrist i efteråret 2024.

3. Det rådgivende udvalg afgiver bemærkninger til sekretariatets forslag.
4. Sekretariatet præsenterer et revideret, endeligt forslag til indsatser.

Det rådgivende udvalg mødes halvårligt, hvor det på årets første møde skal udarbejde anbefalinger til fokusområder og forslag til indsatser, mens det på årets andet møde afgiver bemærkninger til oplægget fra Havnaturfondens sekretariat. Det rådgivende udvalg sekretariatsbetjenes af Havnaturfondens sekretariat.

Det rådgivende udvalg skal i samarbejde med sekretariatet arbejde målrettet for, at der så vidt muligt sikres medfinansiering til Havnaturfondens opgaver fra fonde, EU-midler, kommuner og andre mulige samarbejdspartnere.

Udvælgelse af indsatser

Havnaturfondens sekretariat udarbejder årligt under inddragelse af det rådgivende udvalg et forslag til indsatser for det kommende år, herudover også forslag til indsatser, som går over flere år. Forslag til indsatser i 2025 udarbejdes mhp. politisk beslutning ultimo 2024. Herefter udarbejdes forslag til politisk beslutning i august/september hvert år..

Aftaleparterne træffer årligt beslutning om igangsættelse af nye indsatser i regi af Havnaturfonden.

Lov om Havnaturfonden

Havnaturfondens opgaver og organisation fastlægges ved lov. Miljøministeren fremsætter lovforslag om Havnaturfonden (ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet) i folketingssamlingen 2024/25. Aftaleparterne forpligter sig til at stemme for lovforslaget.

Genbesøg

Denne aftale genbesøges senest i 2028 med henblik på at drøfte mulighederne for en varig finansiering af Havnaturfonden, herunder til videreudvikling og drift af den marine digitale infrastruktur.

Bilag 1: Aftaleøkonomi

Tabel 1

Udmøntning af midler (mio. kr.)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Naturgenopretnings- og sam-eksistensprojekter	10	55	35	50	55	55	55	315
Forundersøgelser og øvrig vidensopbygning (kortlægning, effektovervågning m.v.)	5	30	25	15	15	15	15	120
Digital infrastruktur til havmiljødata og økosystemanalyser	10	15	15	10	5	5	5	65
I alt	25	100	75	75	75	75	75	500

Tabel 2

Foreslåede indsatser i 2024 (mio. kr.)

	2024
Indsats	
Opskalering af Taarbæk Rev	10,0
Forberedende indsatser	5,0
Udvikling af digital infrastruktur til havmiljødata og økosystemanalyser*	10,0
I alt	25,0

Anm.: Den fulde afløbsprofil for initiativet, herunder fordeling mellem delinitiativer, fremgår af tabel 3.

Tabel 3

National digital infrastruktur til økosystemanalyser og havmiljødata (mio. kr.)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Analyseværktøj	1,0	4,2	4,0	3,0	1,2	1,4	1,4	16,2
-fra Havnaturfonden	1,0	4,2	4,0	3,0	0,7	1,1	1,1	15,1
-fra Forhandlinger om fremtidens erhvervsfiskeri	-	-	-	-	[0,5]	[0,3]	[0,3]	[1,1]
Datagrundlag	9,0	10,8	11,0	7,0	6,0	5,0	5,0	53,8
-fra Havnaturfonden	9,0	10,8	11,0	7,0	4,3	3,9	3,9	49,9
-fra Forhandlinger om fremtidens erhvervsfiskeri	-	-	-	-	[1,7]	[1,1]	[1,1]	[3,9]
Sum	10,0	15,0	15,0	10,0	7,2	6,4	6,4	70,0

Anm.: Aftaleparterne er enige om, at der vil blive søgt afsat minimum 5 mio. kr. til udviklingen af national digital infrastruktur til økosystemanalyser og havmiljødata i forhandlingerne om fremtidens erhvervsfiskeri, hvor der bl.a. skal ske en opfølgning på Fiskerikommissionens anbefalinger. Forhandlingerne om fremtidens erhvervsfiskeri forventes at omfatte prioritering af midler fra *Aftale om udmøntning af det danske program for Den Europæiske Hav-, Fiskeri og Akvakulturfond-aftale (EHFAF)*, *Aftale om Danmarks Havplan* og *Grøn Skatterreform for industri mv.* Forhandlingerne ledes af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og forventes påbegyndt medio 2024.